

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 9/2023-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Jakubčová a partneri, s. r. o., Rajská 7687/7, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka advokátka Mgr. Lenka Jakubčová, proti postupu Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/73/2016 a jeho uznesení z 29. apríla 2021 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/98/2021 a jeho uznesení zo 14. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/73/2016 a jeho uznesením z 29. apríla 2021 a postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/98/2021 a jeho uznesením zo 14. júla 2021. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdom na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznať mu primerané finančné zadosťučinenie, ako aj náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Zároveň sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o odložení vykonateľnosti napadnutých uznesení, pretože ich „*právnymi následkami... hrozí závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom*“.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom krajského súdu č. k. 5To/36/2018-420 z 28. júna 2018 uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a prečinom nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, za ktoré mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní jedného roka s podmieneným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu dva roky.

4. Okresný súd napadnutým uznesením č. k. 2T/73/2016 z 29. apríla 2021 podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona vyslovil, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmiennečne uloženého trestu odňatia slobody neosvedčil a tento trest vykoná. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľ počas skúšobnej doby nevedol riadny život, keď v jej priebehu preukázateľne spáchal 16 priestupkov na úseku dopravy a hoci nešlo o priestupky obsahovo zhodné s trestnými činmi, pre ktorých spáchanie bol sťažovateľ odsúdený, išlo o porušenie právnych noriem, ktoré nemožno považovať za ojedinelé a jednorazové.

5. Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením č. k. 3Tos/98/2021-528 zo 14. júla 2021 zamietol ako nedôvodnú, keďže sa v podstatnej miere stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa.

6. Následne sťažovateľ podal 27. augusta 2021 podnet ministerke spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) na podanie dovolania, pretože sa domnieval, že uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim konaním došlo k porušeniu zákona. Podľa jeho názoru ním spáchané priestupky boli úplne iného charakteru i druhu ako trestné činy, za ktorých spáchanie bol odsúdený. Argumentoval aj tým, že absenciu právnej úpravy zahľadania priestupku v právnom poriadku Slovenskej republiky nemožno vykladať v neprospech obvineného či odsúdeného. Poukázal na to, že Trestný zákon za závažnejšie a škodlivejšie konanie pozná inštitút zahľadania, a zdôvodnil potrebu aplikácie postupu „*analogia legis*“ aj v prípadoch, keď sa osoba dopustila priestupkov, za ktoré riadne vykonala uloženú sankciu.

7. Ministerka spravodlivosti sa však stotožnila s argumentáciou vo veci konajúcich všeobecných súdov, preto podnetu sťažovateľa na podanie dovolania nevyhovela a 27. júla 2022 ho odložila.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Porušenie označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru sťažovateľ nachádza v tom, že okresný súd a krajský súd pri svojom rozhodovaní nezohľadnili závažnosť a spoločenskú nebezpečnosť spáchaných priestupkov, nezohľadnili všetky faktory týkajúce sa osoby sťažovateľa a podmienok vedenia riadneho života a žiadnym spôsobom neodôvodnili potrebu premeny podmieneného trestu na trest odňatia slobody, v dôsledku čoho sú rozhodnutia oboch konajúcich všeobecných súdov nezákonné.

9. Sťažovateľ v prvom rade poukázal na skutočnosť, že sankcie za všetky spáchané priestupky uložené mu správnym orgánom v blokovom konaní riadne a včas vykonal. Počas celého trvania skúšobnej doby teda spolupracoval so správnymi orgánmi pri objasňovaní týchto priestupkov, svoje protiprávne konanie oľutoval a uloženú sankciu vždy uhradil priamo na mieste.

10. Podľa názoru sťažovateľa páchanie trestnej činnosti a páchanie priestupkovej činnosti nemôžu byť žiadnym spôsobom zamieňané či stotožňované, pretože by to priamo odporovalo jednému zo

základných princípov trestného práva ako prostriedku *ultima ratio*, ktorý koncipuje zásadu subsidiarity trestnej represie. V danom prípade nemožno podľa sťažovateľa konštatovať, že by okresný súd a krajský súd aplikovali princíp *ultima ratio* v súlade s jeho významom, pretože vyhodnotili jeho konanie, ktorým sa dopúšťal výhradne priestupkov na úseku cestnej premávky, ako dostatočný dôvod na vydanie rozhodnutia o jeho neosvedčení sa počas skúšobnej doby.

11. Za potrebné sťažovateľ považoval uviesť, že priestupky ako formu protiprávneho konania nemožno zamieňať s páchaním trestnej činnosti, a to z dôvodu, že páchanie priestupkov po materiálnej stránke nedosahuje ani zďaleka takú intenzitu spoločenskej nebezpečnosti ako páchanie trestnej činnosti, čo vyplýva zo samotnej skutočnosti, že zákonodarca zvolil ako formu trestania priestupkov sankcie v zmysle správneho práva, a nie sankcie v zmysle trestného práva.

12. Poukazujúc na uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3Tos/116/2010, sťažovateľ konštatoval, že páchanie priestupkov nemožno hodnotiť ako najvyššiu formu protiprávneho konania a samotné páchanie priestupkov nemožno hodnotiť ako konanie, ktoré by preukazovalo, že určitá osoba nevedie riadny život v súlade s morálnymi princípmi spoločnosti.

13. Odkazom na § 50 ods. 4 Trestného zákona sťažovateľ uviedol, že pokiaľ sa v jeho veci konajúce všeobecné súdy domnievali, že z jeho strany nedochádza k vedeniu riadneho života počas skúšobnej doby a svojím konaním naplnil predpoklady na vykonanie trestu odňatia slobody, mali možnosť využiť na nápravu aj menej invazívne prostriedky zásahu do jeho osobnej slobody. Zo strany súdov však ani nedošlo k zváženiu využitia možnosti predĺženia skúšobnej doby, prípadne uloženia dodatočných povinností či obmedzení, aj keď sa uvedená možnosť vzhľadom na nízku závažnosť spáchaných priestupkov javila ako primeraná a dostatočná.

14. Sťažovateľ považuje za nepochybné, že výkon trestu odňatia slobody a dlhšie odlúčenie od jeho rodiny spôsobí rozvrátenie rodinných, ako aj citových väzieb, čo by mohlo mať trvalý negatívny dopad najmä, no nielen na jeho maloletého syna a mohlo by to ohroziť jeho zdravý vývoj a taktiež finančnú stabilitu celej rodiny, ktorá je závislá od sťažovateľa ako živiteľa rodiny.

15. Pri hodnotení splnenia povinnosti viesť v skúšobnej dobe riadny život má podľa sťažovateľa súd povinnosť skúmať predovšetkým dodržiavanie právnych noriem, plnenie pracovných, rodinných a ďalších občianskych povinností. Spáchanie menej závažných priestupkov na úseku dopravy preto ešte nemôže automaticky znamenať porušenie hodnotiacich kritérií na osvedčenie sa podmienenčne odsúdeného, a tým rozhodnúť, že sa odsúdený neosvedčil.

16. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd žiadnym iným spôsobom neodôvodnil svoje závery o jeho neosvedčení sa ako tým, že poukázal na páchanie priestupkovej činnosti. Pri rozhodovaní teda nebral do úvahy iné podstatné okolnosti a skutočnosti. Takéto strohé odôvodnenie nemôže byť v právnom štáte akceptovateľné, pretože nepomenováva konkrétne dôvody, pre ktoré sťažovateľ podľa názoru súdu nevedol riadny život, ale len poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ sa dopustil priestupkového konania. Napadnuté rozhodnutie tak sťažovateľ považuje za neúplné, nejasné a zmätočné a nevyplýva z neho, ktoré konkrétne dôvody viedli okresný súd k jeho vydaniu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru postupom okresného súdu

v konaní vedenom pod sp. zn. 2T/73/2016 a jeho uznesením z 29. apríla 2021 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/98/2021a jeho uznesením zo 14. júla 2021, ku ktorému malo dôjsť nezákonnosťou napadnutých uznesení všeobecných súdov, ktorými rozhodli o tom, že sťažovateľ jemu podmiennečne uložený trest odňatia slobody vykoná.

18. Ústavný súd z vlastnej rozhodovacej činnosti zistil, že sťažovateľ sa v podstate obsahovo rovnakou ústavnou sťažnosťou obrátil na ústavný súd už 30. novembra 2021 pre namietané porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru tými istými uzneseniami okresného súdu č. k. 2T/73/2016 z 29. apríla 2021 a krajského súdu č. k. 3Tos/98/2021 zo 14. júla 2021, o ktorej ústavný súd rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 112/2022-16 z 1. marca 2022 tak, že ju v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie a v časti namietaného porušenia tohto základného práva (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) rozhodnutím krajského súdu ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť. Ako zjavne neopodstatnenú ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 19 ods. 2 ústavy. Napokon v časti namietaného porušenia práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru ústavný súd predošlú ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. Uvedené uznesenie ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 17. marca 2022.

19. Sťažovateľ sa aktuálnou ústavnou sťažnosťou (doručenou ústavnému súdu 22. augusta 2022) opätovne domáha vyslovenia porušenia takmer tých istých práv (okrem čl. 5 ods. 1 dohovoru, avšak súčasný návrh rozšíril o čl. 8 dohovoru, ktorého záruky v danej veci zodpovedajú právam podľa čl. 19 ods. 2 ústavy) a v podstate z tých istých dôvodov, aké uplatnil v predošlej ústavnej sťažnosti.

20. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

21. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (napr. II. ÚS 4/2020, IV. ÚS 134/2020).

22. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ už skoršou ústavnou sťažnosťou namietal porušenie rovnakých práv napadnutými rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu a svoju argumentáciu, ktorou odôvodňoval porušenie ním označených práv, založil na totožnom skutkovom základe ako v aktuálne prerokúvanej veci. Ústavný súd v tejto veci rozhodol uznesením č. k. IV. ÚS 112/2022-16 z 1. marca 2022, pričom z odôvodnenia tohto rozhodnutia je zrejmé, že efektívne uskutočnil vecný prieskum sťažovateľových námietok smerujúcich proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov oboch stupňov.

23. Vzhľadom na tieto okolnosti ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, čo predstavuje prekážku na uplatnenie jeho právomoci.

Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

24. Navyše je potrebné aktuálnu ústavnú sťažnosť považovať za oneskorene podanú.

25. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

26. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014, III. ÚS 175/2020, I. ÚS 201/2022).

27. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, I. ÚS 203/2010, I. ÚS 88/2018, III. ÚS 18/2019). Jednou zo zákonných podmienok na jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v zákonom ustanovenej lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa. Podanie ústavnej sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, III. ÚS 209/09, IV. ÚS 465/2018).

28. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že konanie pred všeobecnými súdmi bolo právoplatne skončené 14. júla 2021 vydaním napadnutého uznesenia krajského súdu [§ 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku]. Vzhľadom na predchádzajúcu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 30. novembra 2021 je zrejmé, že o obsahu druhostupňového rozhodnutia sa sťažovateľ dozvedel podstatne skôr ako dva mesiace pred podaním terajšej ústavnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 22. augusta 2022.

29. Ak sa sťažovateľ domnieva, že počítanie zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu krajského súdu možno počítať od doručenia listu ministerky spravodlivosti z 27. júla 2022, nie je to tak.

30. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné

právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné (napr. II. ÚS 357/06, IV. ÚS 323/07), a preto podnet na podanie dovolania ministerkou spravodlivosti nemá na plynutie lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde žiadny vplyv. Plynutie uvedenej lehoty nie je totiž podmienené snahou sťažovateľa využiť mimoriadne opravné prostriedky, ale naplnením skutočností uvedených v § 124 zákona o ústavnom súde (m. m. I. ÚS 209/03, I. ÚS 203/2010, I. ÚS 88/2018).

31. Za takejto situácie je evidentné, že sťažovateľ aktuálnu ústavnú sťažnosť podal dávno po uplynutí lehoty zákonom stanovenej na jej podanie, čo napĺňa dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanej oneskorene.

32. Odmietnutím ústavnej sťažnosti sa stalo právne bezvýznamným aj zaoberať sa požiadavkou sťažovateľa rozhodnúť o odložení vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

33. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých je rozhodovanie podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu